
Sår hos hest

Af

Sanne Ross Lomborg

Dyrlæge

Hvad er et sår?

- En beskadigelse af:
 - huden (cutis)
 - underhuden (subcutis)
 - evt. muskel, sener osv.

Vurdering af hesten

- **Almen befindende** (fx. Upåvirket el. nedstemt)
 - **Temp., puls og respiration**
(T: 37,5-38,5 ; P: 36-42/min ; R: 10-12/min)
 - **Smertepåvirket** (fx. Halthed)
-

Vurdering af såret

- Alder ?
 - Størrelse ?
 - Udformning ?
 - Lokalisation ?
 - Kontamination ?
-

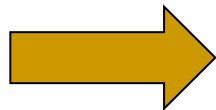
Hvor gammelt er såret ?

- Yngre end 6 timer → primær heling
v. suturering
 - Ældre end 6-8 timer → sekundær heling
u. suturering (evt. forsinket primær heling
v. suturering)
-

Hvor stort er såret ?

- Hvis sårets overflade er stor:

- øget risiko for infektion
- øget risiko for fysisk beskadigelse

ofte behandlingskrævende med antibiotika samt evt. suturering

Hvor dybt er såret ?

- Hvis såret er dybt fx. Stiksår
 - risiko for beskadigelse af vitale strukturer
 - risiko for bakterievækst i dybden
- behandling m. antibiotika og evt. dræn samt stivkrampe-serum hvis hesten ikke er vaccineret
-

Hvordan er sårets udformning ?

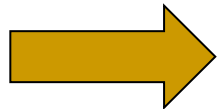
- Hvis sårrandene er lige:
 - god mulighed for suturering
 - mindre infektionsrisiko (mindre overflade)
 - Hvis sårrandene er ujævne:
 - mindre mulighed for suturering
 - større infektionsrisiko
-

Hvor er såret lokaliseret ?

- Hvis såret sidder et kritisk sted

(fx. tæt ved led, sener, seneskeder, øjne)

- risiko for fysisk beskadigelse af disse
- risiko for spredning af infektion til vitale dele

antibiotika beh. samt evt. skylning /
sukurering af vitale strukturer

Er såret kontamineret ?

- Rent sår → lavt antal bakterier i såret
 - Urent sår → højt antal bakterier i såret
 - Kontamination (bakterier i sår)
 - Kolonisation (bakterievækst i sår)
 - Infektion (bakterievækst i sår m. følgende vævsskade)
-

Sårheling: 3 faser

- **1. fase: inflammations-fasen** (det gule sår/det sorte sår)
 - Såret "renses" af kroppen. Hævelse, varme, ømhed.
 - **2. fase: helingsfasen** (det røde sår)
 - Nyt væv dannes. Granulationsvæv.
 - **3. fase: modningsfasen** (det lyserøde sår)
 - Bindevæv dannes og såret remodelleres.
-

Behandling af såret

- Klipning af hår omkring såret
 - Rensning af såret (2 x dagligt):
 - sterilt saltvand (2 tsk salt i 1 l kogt vand)
 - klorhexidin (0,05 %)
 - blå biotex (især sår på ben)
 - sæbespån
 - Påsmøring af vaseline nedenfor såret
-

Aktivitetsniveau for heste m. sår

- Ukomplerede sår → uændret aktivitetsniveau

 - Komplerede sår → restriktiv motion
(fold el. skridtture flere x dagligt)
-

Hvornår skal dyrlægen tilkaldes ?

- Stort og/el. dybt sår
 - Nyt sår (< 6-8 timer) hvor suturering kræves
 - Sår tæt ved led, sener, seneskeder
 - Inficeret sår (rødme, hævelse, varme, ømhed)
 - Halshed forårsaget af sår
 - Ændring af normal adfærd pga. sår
(feber, nedstemthed, manglende appetit)
-